

Wijziging van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB vanwege o.a. examinering referentieniveaus mbo-2 en mbo-3 en herziening inrichting kwalificatiestructuur

(aangevulde versie in verband met de brief aan de scholen van 9 januari 2012)

Dit is een servicedocument voor het mbo bij de voorgenomen wijziging van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB zoals beschreven in het concept ontwerpbesluit dat in juni ter internetconsultatie is gepubliceerd en in de brief van 9 januari 2012 van de minister aan de mbo-instellingen. De brief bevat informatie over aanpassingen van het concept-besluit op basis van de internetconsultaties en van andere raadplegingen. De wijzigingen en aanvullingen in vergelijking met het concept-besluit dat ter internetconsultatie is gepubliceerd, zijn in dit document **in deze kleur** gezet.

Planning invoering centrale examinering generiek Engels mbo-4

In aanvulling op informatie over het concept-examenbesluit bevat de brief van 9 januari ook nadere informatie over de planning voor de invoering van centrale examinering generiek Engels voor mbo-4. Net als voor Nederlandse taal en rekenen het geval is, wordt centrale examinering Engels gefaseerd ingevoerd:

- 01-08-2012 . Generiek Engels verplicht opgenomen in niveau-4 opleidingen;
- 2013-2014 . Start voorbereidende pilotfase centrale examinering
- 2017-2018 . Verplichte centrale examinering

In de jaren voorafgaand aan de verplichte centrale examinering wordt generiek Engels als onderdeel van het instellingsexamen getoetst.

De generieke kwalificatie-eisen zijn opgenomen in de kwalificatiedossiers voor 2012-2013 en eerder al in het Examen- en kwalificatiebesluit vastgesteld op de ERK-niveaus B1 (lezen en luisteren) en A2 (spreken, gesprekken voeren en schrijven). *Zie onderdeel G en bijlage 2 van de wijziging van het Examenbesluit beroepsopleidingen WEB van 11 november 2011. Staatsblad 2011, 563.*

Wijziging Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB

Hieronder zetten we de belangrijkste bepalingen van het wijzigingsbesluit op een rij. Na publicatie in het Staatsblad zullen ze voor het eerst van toepassing zijn voor de cohorten die in het studiejaar 2012-2013 met de mbo-opleiding starten. Het betreft voorschriften in verband met:

- centrale examinering Nederlands en rekenen (uitslagregels niveaus 2 en 3, vrijstellingen en geldigheidsduur)
- examinering van de kerntaken
- loopbaan en burgerschap
- examinering van (generiek) Engels in niveau 4 opleidingen.

Definities

Generiek en specifiek

1. Er worden generieke en specifieke examenonderdelen onderscheiden:
  - generieke onderdelen betreffen door de overheid vastgestelde generieke kwalificatie-eisen die aan elke kwalificatie worden toegevoegd, ongeacht de eisen van het beroep;
  - specifieke onderdelen betreffen de door de kenniscentra opgestelde specifieke kwalificatie-eisen die als kerntaken zijn opgenomen in het kwalificatiedossier.

NB. De aanwijzing van kerntaken als examenonderdelen is van betekenis bij de examinering. Eindwaardering vindt plaats op het niveau van examenonderdelen. Voor specifieke examenonderdelen betekent dit dat eindwaardering plaatsvindt op het niveau van kerntaken.

2. De generieke examenonderdelen worden benoemd:
  - Nederlandse taal
  - rekenen
  - loopbaan en burgerschap
  - voor mbo-4: Engels.

NB. De inhoud van deze generieke examenonderdelen wordt in andere AMvB's beschreven:

  - voor Nederlands en rekenen is dit het Besluit Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, in het Staatsblad gepubliceerd op 17 juni 2010;
  - voor Engels en Loopbaan en burgerschap is dat de wijziging van het Examenbesluit beroepsopleidingen WEB, in het Staatsblad gepubliceerd op 11 november 2011.

Wijzigingen betreffende generieke examenonderdelen Nederlands en rekenen

Hoger niveau van examinering

3. Een kandidaat kan het examen in het onderdeel Nederlandse taal of rekenen afleggen dat hoort bij een opleiding van een hoger mbo-niveau. Kandidaten dienen een verzoek daartoe in bij de examencommissie. De uitslagregel (zie tabel 1) van de mbo-opleiding waarvoor de student is ingeschreven, blijft ongewijzigd. Ook het aantal herkansingsmogelijkheden blijft ongewijzigd. Bij herkansing gaat het standaard om het examen van hetzelfde (hogere) mbo-niveau als dat van de vorige keer. Als de student bij de herkansing op wil gaan voor het examen dat hoort bij het (lagere) niveau van de mbo-opleiding waarvoor hij ingeschreven is, kan dit ook. Dit moet hij dan bij de examencommissie melden.

Vrijstelling ('geldigheidsduur')

4. Vrijstelling is mogelijk in het geval een student binnen twee jaar na het studiejaar waarin hij mbo-examen heeft gedaan in de onderdelen Nederlands of rekenen nogmaals examen zou moeten doen in de betreffende onderdelen (bijvoorbeeld bij doorstroom of overstap naar een andere mbo-opleiding). Deze vrijstellingsmogelijkheid geldt alleen als de student in het

betreffende onderdeel op hetzelfde of op een hoger mbo-niveau examen heeft gedaan en daarvoor ten minste het eindcijfer zes heeft gehaald.

5. Ook een in het havo/vwo behaalde voldoende voor het examen Nederlands of de rekentoets levert een vrijstelling op van het examen Nederlandse taal of rekenen voor studenten die binnen twee studiejaar na het (al dan niet gediplomeerd) beëindigen van een havo- of vwo-opleiding een mbo-opleiding afronden.
6. Vrijstelling voor Nederlands is mogelijk voor het gehele examenonderdeel maar ook voor alleen het centraal gedeelte of alleen het instellingsgedeelte.

Moment van afname centraal examen

7. Het centraal examen mag pas worden afgenomen als ten minste de helft van de voor de student geldende studieduur is verstreken.
8. Bij opleidingen korter dan twee jaar moeten de momenten van afname van de centrale examens in de laatste twaalf maanden worden geprogrammeerd.

Herkansing centraal examen

9. De instelling moet in elke opleiding in ieder geval twee gelegenheden voor afname van de centrale examens programmeren, zodat studenten de tweede gelegenheid kunnen benutten voor een eventuele herkansing. Meer herkansingen zijn toegestaan. De school kan bijvoorbeeld beslissen hiertoe de studieduur te verlengen of – als de student alle andere examens van de andere onderdelen met een voldoende heeft afgerond - de student in te schrijven als examendeelnemer.
10. Indien de student een zes of hoger heeft gehaald voor het centraal examen Nederlands of rekenen, mag hij maximaal één keer herkansen. Dit geeft studenten de gelegenheid om een hoger cijfer te halen. Het hoogste cijfer telt mee voor het bepalen van de eindwaardering van het examenonderdeel.

Waarderings- en uitslagregels generieke en specifieke examenonderdelen

Eindwaardering

11. De eindwaardering van de generieke examenonderdelen Nederlands, rekenen en (voor niveau 4) Engels moet worden uitgedrukt in een cijfer uit de reeks 1 t/m 10.
12. Voor de eindwaardering van de behaalde resultaten van de specifieke examenonderdelen kunnen scholen een keuze maken uit drie manieren van uitdrukken:
  - een driepuntschaal: 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed'
  - de cijfers 1 t/m 10
  - de driepuntschaal aangevuld met extra waarderingsmogelijkheden. Ter aanvulling kunnen één of meer van de tussen haakjes staande aanduidingen worden gekozen uit de reeks (zeer slecht), (slecht), (ruim onvoldoende), onvoldoende, voldoende, (ruim voldoende), goed, (zeer goed), (uitmuntend). De drie onderstreepte aanduidingen moeten in ieder geval deel uitmaken van deze beoordelingsschaal.

13. De eindwaardering van het examenonderdeel Loopbaan en burgerschap wordt uitgedrukt in “niet voldaan” of “voldaan”.

*NB. Voor het onderdeel ‘Loopbaan en burgerschap’ geldt dat het bevoegd gezag van de instelling de eisen vaststelt met in achtneming van de generieke kwalificatie-eisen. Deze kwalificatie-eisen zijn bij de wijziging van het examenbesluit van 11 november 2011 opgenomen als bijlage 1 (Wijziging Examenbesluit beroepsopleidingen WEB, 11 november 2011. Staatsblad 2011, 563). Er geldt, in plaats van een resultaat- of beheersingsverplichting, een **inspanningsverplichting**: studenten van alle vanaf het studiejaar 2012-2013 startende mbo-opleidingen moeten voldoen aan de inspanningseisen die de instelling voor het onderdeel loopbaan en burgerschap stelt.*

Uitslagregeling

14. De uitslagregeling legt vast hoe de verschillende examenonderdelen meetellen in de diplomeringsbeslissing. De uitslagregeling is uitgesplitst naar opleidingen van niveau 1, niveau 2/3 en niveau 4. Daarbij wordt de waardering “voldaan” voor Loopbaan en burgerschap opgenomen en de terminologie van specifieke en generieke onderdelen ingepast. Ten slotte wordt Engels ingepast voor niveau 4 opleidingen. Hieronder een schematisch overzicht van het resultaat.

Tabel 1 Voorwaarden voor diplomering

Onderdeel	Opleiding	Niveau 1	Niveau 2 en 3	Niveau 4
Loopbaan en burgerschap ¹		“voldaan”	“voldaan”	“voldaan”
Specifieke onderdelen (kerntaken) ²		Ten minste voldoende	Ten minste voldoende	Ten minste voldoende
Generieke onderdelen (Nederlands, Engels en rekenen)		Resultaat van examen Nederlandse taal en rekenen niet van invloed op diplomering	Niet lager dan een vijf en een zes voor Nederlands en rekenen (willekeurige volgorde) ³	Voor Nederlands, Engels en rekenen niet lager dan 5-6-6 (willekeurige volgorde) ³

¹) *Loopbaan en burgerschap* :

Om het mbo-diploma te halen moeten studenten zich in voldoende mate inspannen voor en deelnemen aan ‘loopbaan en burgerschap’.

²) *Specifieke onderdelen*:

Voor diplomering moet elke kerntaak van een kwalificatie als eindwaardering ten minste voldoende hebben. Er is geen mogelijkheid te compenseren tussen kerntaken. Zie de informatie bij punt 8 voor de wijze waarop de eindwaardering wordt uitgedrukt.

³) *Generieke onderdelen*:

In de eerste twee studie jaren waarin centrale examinering plaatsvindt geldt voor mbo-2, mbo-3 en mbo-4 een overgangsregeling. Zie de punten 16 en 17 hieronder.

Invoerings- en overgangsbepalingen

15. Centrale examinering Nederlandse taal en rekenen vindt bij mbo 2 en 3 voor de eerste maal plaats in studiejaar 2014-2015 voor opleidingen vanaf het cohort dat vanaf 1 augustus 2012 met de opleiding start.
16. De regel dat voor Nederlandse taal en rekenen voor mbo-2/3 niet meer dan één onvoldoende (ten minste een vijf) behaald mag worden krijgt een overgangsbepaling: in eerste twee jaren met centrale examinering (de studiejaar 2014-2015 en 2015-2016) geldt voor diplomering dat voor beide onderdelen ten minste een vijf moet worden behaald.
17. De regel dat voor Nederlandse taal, rekenen en Engels voor mbo-4 niet meer dan één onvoldoende (ten minste een vijf) behaald mag worden, krijgt een overgangsbepaling: in de eerste twee jaren met centrale examinering Nederlandse taal en rekenen (de studiejaar 2013-2014 en 2014-2015) mogen studenten als eindwaardering voor Nederlandse taal, rekenen en Engels niet meer dan twee onvoldoendes (ieder ten minste een vijf) behaald hebben. Dat is één meer dan in de definitieve regeling.
18. Deelname aan een pilotexamen in het laatste pilotjaar voorafgaand aan het eerste jaar van centrale examinering levert voor Nederlandse taal en rekenen een vrijstelling van uitsluitend het centraal examen op als:
  - het pilotexamen heeft plaatsgevonden nadat de helft van de voor de deelnemer geldende studieduur is verstreken;
  - voor het betreffende pilotexamen een waardering van ten minste een zes is behaald.